

አይነቶቹ የልብ አያደርስም

ሰሜን 08-23-17

ሰሞኑን በከተማችን አዲስ አበባ ነዋሪዎች፣ በተለይም በወጣቱ ዘንድ “አይነቶ” የሚል ወቅት አፈራሽ ቃል/ምላሽ መስማት ከመለመድም አልፎ የበርካቶች መግባቢያ በመሆን ላይ ይገኛል። “አይነቶ” የሚነገረው፣ የሚሰማው ጉዳይ ከሚጠበቀው ውጤት ጋር አልሰምር፤ አልጥም ሲል የሚሰነዘር የቅሬታ ቃል/የሚሰጥ ምላሽ በመሆኑ እኔም እዚህ ልጠቀምበት ፈቀድሁ፤ አይነቶም።

መንግስት ጉዳዩን አንድ ብሎ ካሳወቀበት ጊዜ ጀምሮ የጸረ ኪራይ ሰብሳቢነት ዘመቻው ምህዳሩን አስፍቶ፤ ምንጠራውን አጠናክሮ ቀጥሏል። ስልቱን የቀየረው ይህ አገር አቀፍ ዘመቻ በሃሰተኛ የትምህርት ማስረጃ (fake degree) ባለቤቶችም ጡንቻውን በማሰረፍ ላይ ይገኛል። በደንዳንዱ ክልል እየተካሄደ ባለው ዘመቻ ይህ ነው የማይባል ቁጥር ያለው (የተማረ፤ የተመራመረ?) ሃይል በቁጥጥር ስር እየዋለ ነው።

በህገ መንግሥታችን አግባብ የመንግስት አሰራር ለሕዝብ ግልፅ መሆን አለበት። ማንኛውም የመንግስት ባለስልጣን ወይም የህዝብ ተመራጭ ጥፋት ፈጽሞ ሲገኝ ከሃላፊነቱ እንደሚነሳና ተጠያቂ እንደሚሆን ሁሉ የትኛውም ዜጋ በሃሰተኛ ሰነዶች ሲጠቀም በማታለል ወንጀል ተጠያቂ እንደሚሆን ተደንግጓል። የዚህኛው አይነት የማታለል ወንጀል ደግሞ የከፋ የሚሆነው ባልተማሩትና በማያውቁት ሙያና መስክ ህዝብን ለማገልገል መሻታቸው ነው። ይህ ሁሉ የመልካም አስተዳደር ችግር፤ ይህ ሁሉ ህዝብን ማንገላታት ሲፈጠር የነበረው ለካንሰ በማይመጥናቸው ቦታ ላይ ተቀምጠው ሲቀልዱ የነበሩ እንደዚህ አይነቶቹ ስለነበሩ ነው። በተለይ ከአማራና ከደቡብ ክልሎች የወጡ መረጃዎች እንደሚጠቁሙት በየክልሉ ከተሞች ላይ ብቻ ያለደረጃቸው በሃሰተኛ ሰነዶች ህዝብን ሲያንገላቱና ሲያመናጭቁ የኖሩት ሃይሎች እጅግ በጣም የበዙ ናቸው።

በአጠቃላይ ስልጣን የሚመነጨውም ሆነ ጥቅም ላይ የሚውለው ከህዝብና ለህዝብ የመሆኑን ያህል የመንግስት ሰራተኝነትም ህዝብን ለማገልገል እንጂ ባልተፈጠሩበት ገብተው መፈትፈት አይደለም። ማንኛውም ባለስልጣን ከህዝብ በታች መሆኑንና ጥፋት መፈጸሙ በማስረጃ ሲረጋገጥበትም ከህግ ተጠያቂነት እንደማይመልጥ ሁሉ የትኛውም ፈጻሚ ባጠፋው ጥፋት ልክ ምሱን ማግኘት ይገባዋል። የማይችሉትን እኛላለሁ ብለው ህዝብን ሲያስለቅሱ የኖሩ ሃይሎች ጥፋት በቀላሉ ሊታይ የማይገባው ነው። እኔህ እኮ ተምረውም ቢሆን በአመለካከት የላሸቁ ስለሆነ ለመገመት ይከብድ የነበረ ዘረፋ ውስጥ ተነክረው የሚገኙ የነበረ መሆኑ አያጠያይቅንም።

የመንግሥትን እና የህዝብን ሃብትና ንብረት ያላግባብ በመመዝበር የተጠረጠሩ ባለስልጣናት እና ግለሰቦች በቁጥጥር ሥር የሚውሉበትና ለህግ የሚቀርቡበት ሁኔታ ታይቷል። ወደፊትም ይኸው ሁኔታ ተጠናክሮ የሚቀጥል ይሆናል ቢባልም ግን በፌደራል ደረጃ እዚያው 52ቱ ላይ ቸክሎ ከሳምንት የዘለሉ ቀናትን ማስቆጠሩ ጉሩምሩምታ እየፈጠረ ነው ።

52ቱ ላይ ተመስርተን ነገሩን ያየን እንደሆነ እነዚህ ተጠርጣሪዎችና ከተጠርጣሪዎች ጋር በመመሳጠር በዘረፉ የተጠረጠሩ ባለሀብቶችም ይሁኑ የንግድ ኩባንያዎች ከህግ ተጠያቂነት እንደማይመልሱ በተግባር እየተረጋገጠ መሆኑን። ግን፣ አራዶች እንደሚሉት አይነቶም። በአዲስ አበባ ከመሬት ጋር ተያይዞ ከገቢዎችና ጉሙሩክ ጋር በግልጽ የምናውቃቸው በርካታ ጉዳዮች እያሉ በውስን ተቋማት እነዚህን ክልሎችን እንኳ ስናያቸው የፌደራላችን የዘመቻ ጉዳይ አይነቶም።

በደቡብ ክልል በ2009 ዓመተ ምህረት ከሙስና እና ብልሹ አሰራር ጋር በተያያዘ ክስ የተመሰረተባቸው 413 ናቸው። ፋና ብሮድካስቲንግ ኮርፖሬት እንደዘገበው ክስ መመስረት ብቻ አይደለም በተከሰቱ ላይ እስከ 17 ዓመት የሚደርስ ፅኑ የእሴት ቅጣት መተላለፍንም የክልሉን የመንግስት ኮሚዩኒኬሽን ጉዳዮች ጽህፈት ቤትን ጠቅሶ ዘግቧል። በክልሉ 291ሚሊዮን 299ሺህ 512 ብር ከምዝቦራ ማዳን መቻሉን የሚገልጸው ኮሚዩኒኬሽን ጽ/ቤት የተመዘበረው ገንዘብ እንዲመለስ የተደረገ፤ በተለያዩ ጥቆማዎችም የቅድመ መከላከል ስራ መስራት የተቻለ መሆኑንም አመልክቷል። ከሙስና ጋር በተያያዘ መኖሪያ ቤቶች፣ ባለ ሁለት እና ባለ አራት ወለል ህንፃዎች፣ ፔኒሲዮን፣ ጥሬ ገንዘብ እና ተሽከርካሪዎች መታገዳቸውንም በተመሳሳይ። ከገንዘብ ባሻገር በገጠር 10ሺህ ሄክታር እና በከተማ 1ሚሊዮን ካሬ ሜትር መሬት ተመላሽ ተደርጓል።

አሁን ደግሞ የፌዴራላችን የጸረ ሙስና ዘመቻ ሆድ አይነፋም ያልንበትን ምክንያት ተገቢነት ለማጠየቅ ወደአማራ ክልል ሄደን አንዳንድ አብነቶችን እናንሳ።

በአማራ ክልል በተጠናቀቀው በጀት ዓመት በህዝብና በመንግስት ሃብት ላይ የሙስና ወንጀል የፈፀሙ 320 ግለሰቦች እስከ 14 ዓመት በሚደርስ ፅኑ እሴትና በገንዘብ መቀጣታቸውን የክልሉ የስነ- ምግባርና ፀረ- ሙስና ኮሚሽን ማስታወቁን የተመለከቱ ዘገባዎች አረጋግጠዋል። በስልጣን መባለግ፣ ደንብና መመሪያ በማይፈቅደው መሰረት ግዢና ጨረታ መፈፀም፣ በተጭበረበረ የትምህርት ማስረጃ መጠቀም፣ ግለሰቦቹ ከተከሰሱባቸው ወንጀሎች መከከል ጥቂቶቹ ናቸው።

እንደ ኮሚሽነሩ ገለፃ ግለሰቦቹ በሙስና ያከበቱት 16 ነጥብ 5ሚሊዮን ብርም ለመንግስት ተመላሽ እንዲሆን፤ 1ሺህ ካሬ ሜትር የከተማ ቦታ እንዲመለስ መደረጉን የገለፁት ኮሚሽነሩ 9ሺህ 400 ካሬ ሜትር ቦታ፣ 186 የመኖሪያ ቤቶች፣ ዘጠኝ ድርጅቶችና 17 ተሽከርካሪዎች ደግሞ ጉዳያቸው እስኪጠራ እንዲታገዱ ተደረጓል።

በክልሉ በበጀት ዓመቱ ሙስናን አስቀድሞ ለመከላከል በተሰራ ስራ ሊመዘበር የነበረ 16 ነጥብ 2ሚሊዮን ብር በጥሬ ገንዘብና 2ሺህ 100 ካሬ ሜትር ቦታ ማስቀረት የተቻለ ሲሆን፤ በተጨማሪም በባህር ዳር ከተማ በተጋነ የጨረታ ዋጋ ሊገዙ የነበሩ 12ሺህ 300 የውሃ ቆጣሪዎችን ጨምሮ ሌሎች አግባብ ያልሆኑ የግንባታ ጨረታዎች እንዲቋረጡ ተደርጓል።

በኦሚያና በትግራይስ? የሚሉ ጥያቄዎችን ከማስነሳት አልፎ በፌዴራል ከተማችን ከመሬት ወረራና ከህገወጥ ቤቶች ጋር ተያይዞ ችግር የሌለ ይመስል እስካሁን ያየነውም ሆነ የሰማነው ነገር የሌለ መሆኑ ዘመቻውን አይነፋም (የልብ አያደርስም) እንድንለው ያስገድደናል። ከላይ በተመለከተው አግባብ በገጠር ያ ሁሉ ሄክታር እየተወረረ በአዲስ አበባ ስንቱ በመሬት ወረራ የሃብቶች ማማ ላይ እንደተሰቀለ እያወቅን 52ቱ ቀጥ ማለቱ አይነፋም።

ስልጣንን አላግባብ በመጠቀም በመንግስትና በህዝብ ኃብት ላይ ጉዳት አድርሰዋል የተባሉ ተጠርጣሪዎች በቁጥጥር ስር እንዲውሉና ጉዳያቸው በፍርድ ቤት እንዲታይ መደረጉ በአገራችን የሕግ የበላይነት የተረጋገጠበት ስርዓት በአስተማማኝ ሁኔታ ለመገንባቱ ዓይነተኛ ማሳያ ነው። በሌላ በኩል ተፈጽመዋል የተባሉ የሙስና ወንጀሎችን በዝርዝር በማጥናት እና በማጣራት ረዘም ያለ ሂደት እንዲያልፉ መደረጉም የዜጎች ሰብዓዊና ዲሞክራሲያዊ መብቶች እንዳይሸራረፉ የተደረገውን ጥንቃቄ አመልካች ነው። ያም ሆኖ ግን ከላይ በተመለከተው አግባብ ክልሎቹ በዚያው በተመለከተው አግባብ ዘመቻውን እያፋፋሙና ውሳኔውንም እያቀላጠፉ ሳለ በአዲስ አበባና በፌዴራል ደረጃ እያየንም ሆነ እየሰማን ያለውን ሁኔታ አይነፋም ከማለት ሌላ እንድንል አያበረታታንም።

የኪራይ ሰብሳቢነትን አመለካከትና ተግባር ከምንጩ ማድረቅ የምንችለው በአቋራጭ መበልፀግን የሚጠየቁ እና በምትኩም ልማታዊ አስተሳሰብን በተሟላ አኳኋን የሚቀበል ህብረተሰብ መፍጠር ስንችል ነው። ይህ ሲሆን ብቻም ነው ለዘላቂ ድል የምንበቃው። የጸረ ኪራይ ሰብሳቢነት ትግሉ የአንድ ወቅት ስራ አይደለም የሚባለውም በዚህ ምክንያት መሆኑ ሊታወቅ ይገባዋል። ጉዳዩ የተዛባ አመለካከትን የመለወጥ እና ልማታዊ አስተሳሰብን የመገንባት ሂደት እንደመሆኑ ረዘም ያለ ጊዜ የሚወስድ መሆኑ አያጠያይቅም። ያም ሆኖ ግን ከጀመሩት ኋላ ላይ ላዩን መሄዱ ለሌላ ቅልበሳ አማራጭ መንገዶችን መስጠት ከመሆኑም በላይ የዘመቻው አካል እንዲሆን በትልቁ የሚጠበቀውን ህዝብ ከጥርጣሬ ላይ ስለሚጥለው በፌደራል ደረጃም የሚያረካ (የሚነፋ) ተግባር በመፈጸም በእርግጥም መንግስት ህዝባዊ ወገንተኝነቱን እንዲያረጋግጥልን እንጠብቃለን።